



VIRGILII
MARONI
OPERA

Engraved by J. Appelmann

P. VIRGILII MARONIS
O P E R A

In tres Tomos divisa,

Cum integris Notis SERVII, PHILARGYRII,
nec non J. PIERII Variis Lectionibus, &
Selectissimis plerisque Commentariis DONATI,
PROBI, NANNII, SABINI, GERMANI,
CERDAE, TAUBMANNI,
& Aliorum.

Quibus accedunt Observationes

J A C O B I E M M E N E S S I L.

C U M
I N D I C E E R Y T H R A E I.

T O M U S I.



L U G D . B A T A V O R U M .

Apud J A C O B U M H A C K I U M .

A M S T E L O D A M I ,

Apud ABRAHAMUM WOLFGANG. X*

A. c i s i c l x x x .

TIB. CLAUDII DONATI

A D

TIB. CLAUDIUM MAXIMUM
DONATIANUM FILIUM,

D E

P. VIRGILII MARONIS
VITA.

Vib. Virgilius Maro parentibus modicis fuit. & praecepit puer patre Marone, quem quidam opificem sigulum, plures Magi cuiusdam viatoris, initio mercenarium, mox ob industriam generum tradiderunt: quem cum agricolationi, reique rusticæ & gregibus præfecisset sacer, silvis coemundis & spibus curandis reculam auxit. Natus est Cn. Pompejo Magno & M. Licinio Crasso primum Coss. Iduum Octobrium die, in pago qui Andes dicitur, qui est à Mantua non procul. Prægnans eo mater summiavit Maia, enixa se laureum ramum, quem contacta terra confessum cerneret colluisse, & ex crevissæ illico in speciem matutinæ arboris, refertæ variis pomis & floribus: ac sequenti luce cum marito rus propinquum pertens, ex itinere divertit, atque in subjecta fossâ partu levata est. Ferunt infantem, ut fuit editus, nec vagissit, & adeo miti vultu fuisset, ut haut dubiam spem prosperioris genitrix jam tum indicaret. Et accessit aliud præfigium. Siquidem virga populea, more regionis in puerperiis eodem statim loco depacta, ita brevi coaluit, ut multo ante satas populos adæquârit. quæ arbor Virgilii ex eo dicta atque consecrata est; summa gravidarum & fetarum religione, suscipientium ibi & solventium vota. Initio ætatis, id est, usque ad septimum annum, Cremonæ egit: & xvii. anno virilem togam cepit, illis Consulibus iterum, quibus natus erat. Evenitque, ut eo ipso die Lucretius poëta discederet. Sed Virgilius Cremona Mediolanum, & inde paulo post Neapolim transiit. ubi cum literis & Græcis & Latinis vehementissimam operam dedisset, tandem omni cura omnique studio indulxit medicinæ & mathematicæ. Quibus rebus cum ante alios eruditior peritiorque esset, se in urbem contulit, statimque, magistrari stabuli equorum Augusti amicitiam naçtus, multos variosque morbos incidentes equis curavit. At ille in mercedem singulis diebus panes Virgilio, ut unius stabulariis, dati jussit. Interea à Cretoniatis pullus cqui miræ pulchritudinis, Cæsarj dono fuit missus: qui omnium

INDEX ERYTHRÆI VIRGILIANO OPERI CUJUSLIBET EDITIONIS

A B

ANTONIO MARIA BASSO

Cremonensi accommodatus.

Erythræi notas, quas Bassus omiserat, suis locis iterum adjectimus. Monitum præterea volumus aliam Orthographiæ rationem in hoc indice observari, quam in ipso Virgilii contextu factum a viro Ampl. ut inservire possit etiam aliis editionibus, & voces facilius in eo invenirentur ab illis, qui diverso Orthographiæ genere utuntur. E. G. ubi in contextu legitur *adnue*, in indice *annue*, ubi in contextu *gnatos*, in indice *natos*, &c. Mutata tantum in indice lectio est eorum locorum, qui in contextu sunt emendati.

*E, Eclogam: G, Georgicon: A, Aeneidos
librum designat.*

*N. tr. i. v. abundare significatur Nonius Marcellus
tractatu primo, voce abundare.*

A.	E. 2, 43, 3, 96, 7, 6, 8, 11, 10, 150, 10, 16, G. 1, 64, 171, 174, 249, 367, 457, 2, 243, 310, 3, 93, 74, 198 4, 14, 168, 298, 345, 536, 4, 235, 375, 5, 45, 117, 121, 444, 476, 699, 777, 6, 335, 396, 906, 7, 132, 7, 8, 8, 51, 207, 331, 697,	9, 322, 566, 10, 270, 588, 11, 449, 577, 749, 12, 225 Ab. E. 1, 8, 18, 54, 59, 51, 60, 4, 7, 8, 68, 9, 15, G. 1, 20, 134, 319, 434, 443, 2, 17, 53, 497, 3, 33, 3, 48, 187, 196, 181, 473, 505, 4, 96, 286, 293, 4, 3. A. 1, 1, 110, 160, 266, 339, 372, 380, 485, 568, 596, 642, 2, 2, 41, 65, 87, 91, 274, 281, 3, 24, 98, 239, 447, 553, 570, 647, 687, 4, 79, 258, 346, 377, 574, 601, 5, 12, 43, 24, 175,	299, 428, 452, 489, 542, 727, 810, 838, 6, 59, 97, 125, 234, 385, 428, 7, 25, 63, 99, 106, 118, 141, 152, 181, 209, 219, 255, 270, 218, 310, 324, 454, 484, 647, 770, 8, 1, 115, 130, 142, 319, 423, 452, 517, 524, 541, 629, 9, 35, 111, 125, 135, 375, 417, 603, 744, 668, 769, 10, 28, 326, 148, 164, 179, 198, 375, 454, 779, 11, 174, 226, 281, 301, 357, 493, 721, 741, 801, 813, 12, 101, 298, 412, 416, 2, 603.
-----------	---	---	---

P. VIRGILII MARONIS
BUCOLICON
 LIBER.

TITYRUS. ECLOGA I.

ARGUMENTUM

Quoniam Vergilius, cujus personam hic sustinet Tityrus pastor, agrum vicinum Cremonae amissus, Romanum venit: ubi quoniam sua carmina Maccenati commercia affert, Maccenae autem Augusto, agrum recuperat. Tityrus igitur felicem esse predicit pastor Meliboeus (sub cuius nomine catari quoque pastores Mantuani intelliguntur) & suam ruram calamitatem deploret, finibus suis à milite veterano pulsus. Ipse autem Tityrus, se tanti beneficii audorem colere & semper cultorum esse, proficitur. Ceterum fugit se seruum, qui libertatis desiderio Romanam presecatus sit, & eam tandem non nisi in scaecitate consecutus.

MELIBOEUS, TITYRUS.

M. **T**ITYRE, tu patulæ recubans sub tegmine fagi Silvestrem tenui Musam meditaris avena:

Nos

1. **T**ityre, tu pastor, &c.] Introducitur pastor quidam jacens sub arbore securus & otiosus dare operam carente: Alter vero qui cum gregibus ex suis pellitur finibus: qui cum Tityrum respexit jacentem, ita exorsus est. Sub persona Tityri Virgilius intelligitur; sub Meliboei, plebs Mantuana, vel Cornelius Gallus. Quod autem sub fago dicitur jacere, Allegoria est honestissima: quasi sub arbore glandifera, quæ virtus caussa fuit. Antea enim homines glandibus veseebantur. Unde etiam fagus dicta est Τιτύρι, id est à manducando. Hoc videtur dicere, Jaces sub umbra fagi in agnis tuis, tuas retinens possessiones, quibus aletis: sicut glandibus antea mortales. A lite, & Virgili, sub protectione Augusti securus quiescis. Servius.

Tityre.] Melibœus, qui, ὁ πειθαρέτης, sic dictus est. Auspicatur confabulationem à felicitate Tityri, nec non à quiete de miserrima sua sa-

nimque popularium conditione. Ideoque hac in Ecloga cuiusvis Mantuani civis, sedibus pauci, fortunis ejecti, possessionibus exuti, personam sustinet. Tityrus contra, petitia modulandi & suavitate cantus insignis apud Theocr. pastor est, qui Virgili, benignitatem Augusti honorifice prædicantis, partes agit. Tityrus varias habet significationes, ut ex Strab. l. 10. p. 458. &c. 470. ex Adian. arm. 1559. lib. 2. cap. 40. &c. præcipue ex Scholiast. ad Theocr. Idyll. 3. v. 2. ubi postquam exseruit ἄρπα τοξευτική, vel significare τοξευτική, τοξιπεῖ, καὶ τοξεύει, tandem sic concludit: εἰς τὸν δὲ θάλαττον ἀπόβαται τοι. Hic non quidem caprarium, sed pastorem ovium, & sub eius persona Virgilium indicare videntur. Nec hoc nomen tantum oplionibus commune, sed & pastorum filiis inditum testatur Longus l. 2. pastoral. Τιτύριος εἶναι τοιοῦτον τριποτ. Ex more pastorum Tityrus canit fistula, unde apud Hesych. τιτύριον, μίσχον.

A

P. VIRGILII
GEORGICON
LIBER PRIMUS.

ARGUMENTUM.

Hic libes in quinque partes distingui poterit: quarum prima, agri calendri rationem ostendit: secunda, primaria agricultura originem commemorat: tertia rusticorum instrumenta, bona ex parte enumerat: quarta, laboris rusticani varia distinguunt tempora: quinta, tempestatis prognostica exequitur: indeque arrepta occasione, ad prodigias, quae Caesaris mortem denunciarunt, digreditur. Quattuor prius versus habent propositionem quadripartitem: que horum quatuorliberum argumenta sigillatim exponit. Nam primo libro de Segetibus: secundo, de Vitis: & de Oleis: tertio, de Re Pecunaria: quarto de Apibus dictarum se promittit.

A.D.C. MÆCENATEM,

Quid faciat latus segetes, quo fidere terram
Vertere, Mæcenas, ultimisque adjungere vites

CONVE-

Georgicon.] De georgicis complures scripta memoria prodiderunt, quorum indicem exprimit Uclius in Virgilio, collatione Greccorum illustrato p. 82. &c seqq. *Emmeniss.*

1. *Quid faciat latus segetes, quo fidere terram.*] Neminem esse opinor, mediocriter Greccis litteris eruditum, qui nesciat, librum illum Hesiodicum de cultura agri, & & se uispi inscribi. Eam igitur inscriptionem, quin expressit hoc versu Virgilius, dubitandum non est. *Ursinus.*

2. *Quid faciat latus segetes.*] Fertiles, secundas, id est, Quae res terras pingues efficiat. segetem enim modo protetta posuit: sic alibi, *Horat. sat. fructus seges enibus.* Pingues autem efficit terras: sicut paulo post dicturus est, critis, intermissio arandi, incensio stipularum, ihercoratio. Unde etiam *latus* ait. Nam fimus, qui per agros jacit, vulgo *lateralen* vocatur. Sane *Quid faciat non interrogat, sed pollicetur.* *Servius.*

Quid faciat latus segetes.] Prædivisio-
ne, quam Greccis *agodiceps* vocant,
quid quoque libro præcipiat, significat.
Hic enim rationem arvorum, cultibus
agrestibus necessariam, ex siderum ob-
servatione, relativum se promittit: se-
cundo demonstratum, quemadmo-
dum vitibus nimi maritentur, & que
cum his oleum cura agi debeat: ter-
tio, armentorum, pecorumque rati-
onem; quarto apum indicatum. *Præ-
l.*

Latus segetes.] Cicero I. 3. De Orat.
Genitare vites, luxuriam esse in herbis,
latus segetes, etiam rusticis dicitur. ita
noster infra, p. 69. *latus fruges* dixit:
& p. 101. *latisima sarcina* p. 327.
latus frax, que I. q. p. 371. *pinguis*
cultus: Homerus II. p. 200. *lata*.
Hinc & Servius *lateralen*, firmum bo-
vis exponit, quod agros *latus*, id est,
pinguis atque uberes efficiat. Ita &
idem p. 101. *et armenta* interpretatur
pinguis: quod in animalibus, in qui-
bus sensus cognosci non possit, luxuriam
habit.

M. 3